

חולין דף כ"א

אמר רב יהודה אמר שמואל, אדם שנשברה מפרקתו ורוב בשר עמה, מטמא באהל. ואם תשאל, הרי במעשה עלי הרי נאמר שהוא מת ושם רק מפרקתו נשברה? עונה הגמרא, שם היה זקן, וגם שבירת מפרקת לבד יכולה להמית.

אמר רבי שמואל בר נחמני אמר רבי יוחנן, אדם שקרעו כדג מטמא באהל ואפילו אם ניכר בו קצת חיות כגון שמפרקס. וביאר רבי שמואל בר יצחק מדובר שקרעו מגבו.

אמר שמואל, מי שעשה חתך בבהמה שחילקה שניים, דינה לטמא כנבלה¹⁷⁴.

אמר רבי אלעזר, ניטל בשר הירך מטמאה כנבלה אפילו בחייה. וביאר רבא, שחסרון הבשר ניכר כשהיא רובצת.

אחד מח' שרצים שהותו ראשו
מביאה הגמרא ששנינו במשנה באהלות
לגבי שמונה שרצים, ניטלו ראשיהם טמאים

אף על פי שמפרכסים, כיון שנחלקו לשניים כ'גיסטרא', ומה שניכר בהם חיות זה כזנב הלטאה שמפרכסת. ונחלקו מתי נחשב ל'הותזו'. ריש לקיש אמר הותזו ממש, רבי אסי בשם רבי מני אמר כהבדלת עולת העוף. שאל רבי ירמיה את רבי אסי, האם כוונתך כהבדלת עולת העוף לרבנן ואינך חולק על ריש לקיש. או כהבדלת עולת העוף לרבי אלעזר בן רבי שמעון שנותר מעט מחובר ואתם חולקים? אמר לו, כהבדלת עולת העוף לרבי אלעזר בן רבי שמעון. ויש אומרים שרבי ירמיה לא שאלו כן, אלא נחלקו במפורש. רבי שמעון בן לקיש אמר הותזו ממש, רבי אסי אמר רב מני כהבדלת עולת העוף לרבי אלעזר בן רבי שמעון ברוב שנים.

ומביאה הגמרא את מחלוקת חכמים ורבי אלעזר בן רבי שמעון. ששנינו בברייתא, בעולת העוף הבאה על שמיעת הקול בדלות, נאמר: "וְאֵת הַשְּׂנִי יַעֲשֶׂה עֹלָה כַּמִּשְׁפָּט" משמע כמשפט שהוזכר במקרא הקודם לגבי

174 לרחבה, או את כל צוארה, או בשורה עד החלל. רש"י.

המביא חטאת בהמה בעשירות. ואולי למדים מחטאת העוף שאין טעונה
הבדלה במליקתה? כשהוא אומר בעולת העוף הבאה בנדבה: "וְהִקְרִיבוּ"
משמע שדין מליקת עולת העוף שונה, והכתוב חילק בין חטאת העוף
לעולת העוף. ולפי זה דורשי את המילה "כִּמְשֹׁפֵט", כמשפט חטאת
בהמה. מה חטאת בהמה אינה באה אלא מן החולין¹⁷⁵ ולא ממעות מעשר
שני, ונקרבת ביום ולא בלילה, ואין עבודותיו כשרות אלא בימין, אף
עולת העוף אינה באה אלא מן החולין וביום ובידו הימנית. ואולי נלמד
מבהמה שיצטרכו לשחוט רק רוב שני הסימנים? לכך נאמר: "ומלק את
ראשו והקטיר המזבחה ונמצה דמו על קיר המזבח" כיצד יתכן שלאחר
שמקטיר ממצה? אלא מולק כהקטרותו: הראש בעצמו והגוף בעצמו.

רבי ישמעאל אומר, הכתוב בעולת העוף: "כִּמְשֹׁפֵט" בא לומר שלומדים
מהמשפט שהוזכר במקרא הקודם בחטאת העוף. מה חטאת העוף ממול
עורף אף עולת העוף ממול עורף. ואולי נלמד משם שימלוק רק סימן
אחד ולא יבדיל? לכך נאמר: "וְהִקְרִיבוּ" לומר שהכתוב חילקה ממליקת
חטאת, ולחייבה בהבדלה.

רבי אלעזר ברבי שמעון אומר, הכתוב בעולת העוף: "כִּמְשֹׁפֵט" לומר
שלמדים ממשפט הכתוב בחטאת העוף שלאחר שמולק אוחו בראש
ובגוף ומִזָּה. ומבאר הגמרא, שהכוונה שמזה כשהראש מחובר. ואולי
הכוונה שעולת העוף מולק רק סימן אחד כחטאת העוף? לכך נאמר:
"וְהִקְרִיבוּ" לומר שצריך להבדיל במקצת.